

Naročnina

Dnevna izdaja

za kraljevino Jugoslavijo
mesечно 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din

za inozemstvo

mesечно 40 Din

nedejska izdaja

celoletno 120 Din, za
slaviti 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov

1. stop. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm v širini
po 10 in 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a. Pri večjem g
naročniku popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po preznikuUrejanje je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, neuravnavano
pismo se ne sprejema. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 v Ljubljani
Račun: Ljubljana št. 1.660 in 10.349
za inostrane, Sarajeva št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797Vprašanje revizije
socialne zakonodaje

Ko se ljudem niti sanjalo ni, kaj da je socialna zakonodaja, je ta dejansko za človekoljubne in pametne gospodarje vedno obstojala. Ti gospodarji so se zavedali svoje dolžnosti, da morajo skrbeti za posla, ki je v njih službi zbolel ali oslabil in zato ga niso zapodili na cesto, temveč zanj skrbeli. Vedeli pa so tudi, da je tako postopanje pametno, ker so s tem posle priklenili na sebe in imeli vsi d tega vedno najboljše posle, na katere so se mogli vedno zanesti. In na kmetih obstoja ta le v srcu in uvidenosti zapisana socialna zakonodaja še danes in ne na škodo gospodarjem.

Drugačen pa je položaj v mestih, kjer zavzemajo tovarne vedno večji obseg. Tu ni med delodajalcem in delojemalcem nobenega osebnega stika in zato tudi ni več zadostovala le v srcu in uvidenosti zapisana socialna zakonodaja. Podjetnik navadno svojih delavcev niti poznal ni, zato pa se mu tudi ni vest oglašala, če je umiral delavec od pomanjkanja. Zato je bilo treba z zakonom delavca v slučaju bolezni, nezgode ali obnemoglosti zagotoviti in po mnogih in silnih bojih so delavci tudi dosegli, da je postala socialna zakonodaja dejstvo. Kmalu pa so tudi vse države spoznale, da je socialna zakonodaja za nje koristna, ker je ona tista varnostna zaklopnica, ki preprečuje najbolj nevarne socialne boje. To spoznanje se je zlasti utrdilo po boljševiški revoluciji in izkazalo se je, da je boljševiška agitacija brezuspešna v državah, kjer delavce dobro zasluži ali kjer je izvedena socialna zaščita delavca. Pred dobrimi plačami Amerike je obnemogla vsa boljševistična hujškarja in izvedena socialna zakonodaja je onemogočila izbruh svetovne revolucije v Evropi. Ta jasen in nedvomen uspeh socialne zakonodaje priznavajo danes vse države in zato vidimo, kako v vseh naprednih državah socialna zakonodaja še izpopolnjujejo. V Angliji je izvedeno že zavarovanje vdov in spopolnjena bo skrb za brezposelne, francoski parlament je ravnokar sprejel dalekosežne sklepe za izpopolnitev socialne zakonodaje in prav enaka prizadevanja se kažejo v Nemčiji, Češkoslovaški in Avstriji. Nikjer se ne bočejo odreči veliki varnostni zaklopnici proti socialnim bojem.

Tudi v Jugoslaviji se je uvedlo socialno zavarovanje delavcev, toda izvedeni sta bili samo dve panogi delavskega zavarovanja, zoper bolezen in nezgodo, dočim je zavarovanje za onemoglost, starost in smrt ostalo na papirju. Naše delavsko zavarovanje je torej še nepopolno, kljub temu pa že trde nekateri delodajalci, da imamo pri nas delavskega zavarovanja preveč in da znašajo stroški podjetja za to zavarovanje že tako visoke vsote, da jih podjetja ne zmorejo več. Zato govorijo o nujni potrebi revizije socialne zakonodaje in zato predlagajo celo vrsto predlogov, s katerimi se naj silno zniža delavska zaščita. Grede celo tako daleč, da se ne ustrašijo niti tako nepopularnih predlogov, kakor je oni o črtanju dežje opreme za svojke.

Vemo, da so danes časi težki in da morajo tudi veliki podjetniki gledati na to, kje prihranijo nekaj denarja. Toda drugo vprašanje je, če se da danes prihraniti pri socialnih dajatvah. Vsak tak prihranek ne bo imel drugega učinka, ko da bo zrahljal varnostno zaklopnico, vsak tak prihranek bo zmanjšal delavčovo delovno vrednost, ne eno ne drugo pa ni v interesu podjetnika. Ker ljudje ne morejo in tudi nečejo iti živi pod zemljo, zato bo vzdrževanje onemoglih, bolnih in brezposelnih delavcev vedno padlo na družbo. Ali bodo bolnice bolj polne, ali bo kriminaliteta večja, ali pa bodo revne hiše bolj napolnjene! Končen rezultat pa bo ta, da bodo stroški za vzdrževanje teh zavodov mnogo večji, kakor pa velja danes socialno zavarovanje. Zato so tudi proti oni delodajalci, ki mislijo, da se mora izvesti reforma socialne zakonodaje s ciljem znižanja delavske zaščite.

Drugo pa je, če se ne bi mogla izvesti delavske zaščite izvesti bolje, kakor je izvršena. V tem oziru pa gotovo pri nas še ni vse na višku. Tako je n. pr. čisto gotovo napačno, da v vzhodnih krajih države nekatera podjetja že leta in leta ne plačujejo svojih prispevkov za delavsko zavarovanje. Posledica tega je, da so prilrajšane one pokrajine, ki redno plačujejo svoje prispevke, ker je socialno zavarovanje pri nas centralizirano. Tu bi bilo potrebno, da zastavijo delodajalci svoj vpliv in da dosežejo, da se bodo v vsej državi prispevali enaki zneski in potem bo tu takoj

Slovenščina na univerzi ostane

Izjava rektorja dr. Dolenca — Kakšen bo novi univerzitetni zakon

Belgrad, 12. febr. s. Povodom vesti, da se namerava v definitivni redakciji univerzitetnega zakona sprejeti odredba, da se bodo na univerzah vršila predavanja samo v srbohrvaščini, je Vaš dopisnik obiskal rektorja ljubljanske univerze dr. Dolenca, ki se mudi v Belgradu, kjer se v družbi z belgrajskim in zagrebškim rektorjem posvetuje s prosvetnim ministrom o tem zakonu. Posvetovanja so do danes v glavnem končana. G. rektor je dal to izjavo:

V nobenem osnutku, prav posebno tudi ne v onem, ki je izšel iz vrhovnega zakonodajnega sveta in iz posvetovanj vseh treh rektorjev ter prosvetnega ministra dr. Maksimoviča, ni govora o tem, da bi se kot uradni jezik naših univerz določila samo srbohrvaščina.

Poleg tega sem pri merodajnih činiteljih prosvetnega ministrstva dobil zagotovilo, da o taki nameri ni govora in ne bo. Prepričan sem, da bi taka odredba pomenila naravnost preobrat v dosedanjih vladni politiki, ki prav gotovo ni nameravan.

Kar se tiče še posebej splošnih odredb vseučiliškega zakona, je gosp. rektor izjavil:

Drugi dan debate o Haagu

Berlin, 12. febr. D. Na današnji drugi dan velike debate o haških dogovorih je v nemškem državnem zboru najprej govoril za demokrate poslanec Dernburg, ki je bil še pod Viljemom kolonialni državni tajnik, v republiki pa enkrat finančni minister. Zastavil je vprašanje, kaj bi pomenilo, če bi Nemčija Youngov načrt odklonila in če bi prišlo do krize Dawesovega načrta, ki bi v tem primeru veljal nadalje. Deklaral je, da bi kriza radi Dawesovega načrta trajala pet let s strašno silo in da bi uničila nemško gospodarsko življenje. Posledica takega poloma bi bila, da bi Nemčija morala dobiti tak Youngov načrt, po katerem bi imela manj plačevati, razen tega pa bi bila nerazumno revnejša in ostale bi sankcije ter kontrola.

Nato je govoril poslanec Hötzsch od skupine poslancev, ki je izstopila iz nemške narodne stranke. Hötzsch je dober poznavalec zunanje politike, ki je takoj v začetku svojega govora

»Upam, da bo vseučiliški zakon v enem tednu sankcioniran. Obelodanjen pa bo skupno z občo uredbo, ki jo bodo po vsej priliki izdelali zopet vsi trije rektorji na podlagi teksta sankcioniranega zakona.

Zakon vsebuje take odredbe, da se bodo mogle univerze lepo razvijati. Pri tem računa na to, da se bo vpoštevalo dejstvo, da je ljubljanska univerza kot najmlajša tudi najbolj potrebna izpopolnitve glede osebja. V glavnem se je v zakonu določilo, da se prenese odgovornost na manjše število činiteljev, ki bodo čimbolj morali izkoriščati svoja izkustva v dobrobit svoje univerze.

Določbe, ki bodo veljale za slušatelje, so vse-skozi moderne. Kolegna za enkrat najbrže še ne bo uvedena. Akademski svoboda je zagotovljena. Disciplinarno postopanje je za profesorje, za druge uslužbenice, pa tudi za slušatelje tako urejeno, da bo avtonomija univerze popolnoma prišla do izraza. Novi univerzitetni zakon bo odločilno vplival na razvoj znanosti kakor tudi na napredek znanstvenikov in intelektualnih delavcev.

naglasil razliko med Hugenbergom in seboj s tem, da je izjavil, da si mora pred odločitvijo o haških dogovorih vsak poslanec najprej izprašati svojo vest. V ostalem pa vidi Hötzsch razliko med Dawesovim in Youngovim načrtom v tem, da se je v Youngovem načrtu ustvarila zveza nemških reparacijskih bremen z mednarodnimi dolgovi v Ameriki in da je torej Nemčija postala indirektna dolžnica Združenih držav. Za njim je dobil besedo minister za zasedene kraje dr. Wirth.

Dr. Wirth je izjavil: Pristali smo na Youngov načrt v upanju, da bodo tudi v Ameriki nekoč prišli na površje ljudje, ki ne bodo samo kot kapitalisti iztiskali iz Nemčije in nove Evrope, kolikor bodo mogli, temveč, ki bodo tudi spoštovali pravna načela. Končno je finančni minister Moldenhauer predložil državnemu zboru posledice, ki bi jih povzročil transferni moratorij na kreditne razmere vsega sveta, kakor je predviden v Youngovem načrtu. Zakonski načrti se bodo jutri odkazali odboru.

Po tržaškem atentatu

Preiskava še vedno brezuspešna — Urednik Neri ni umrl

Trst, 12. febr. r. »Popolo di Trieste« je objavil številne brzojavke, ki jih je dobil list iz vseh pokrajini Italije. Tajnik Turatti je javil uredništvu »Popolo di Trieste«, da bo fašistična stran-ka iz svojih sredstev votirala za ranjene tovariše 25.000 lir, za popravilo poškodbe v uredniškem poslopu pa 50.000 lir.

Policija energično nadaljuje s preiskavo. Toda ne daje nobenih obvestil. »Piccolo« trdi, da je policija že na sledu atentatorjem in da se lahko v kratkem času pričakujejo pozitivni rezultati.

Takoj po atentatu in tekom včerajšnjega in današnjega dne je policija aretirala veliko število oseb, o katerih je znano, da ne odobravajo fašističnega režima. Nekatere je policija pridržala v zaporih, druge je izpustila, toda morajo biti policiji toliko časa na razpolago, dokler se preiskava ne konča.

Na mestu atentata so se fotografirali vsi details. Preiskovalni sodnik je obiskal v bolnici ranjenega urednika Nerija ter ostale ranjence. Njihovo stanje se ni spremenilo. Upati je, da bodo mogli Bolle, Missori in Apollonio v 5 ali 6 tednih zapustiti bolnico, dočim je stanje urednika Nerija zelo kritično, ker je izgubil mnogo krvi. Ker se je govorilo, da se zdravniki posvetujejo o možnosti transfuzije krvi, sta se baje javila dva mlada fašista, ki sta pripravljena dati svojo kri na razpolago.

Rim, 12. febr. r. Atentat v Trstu je izzval v vseh fašističnih krogih velikansko razburjenje, dovolj denarja, da se izvede tudi zavarovanje za starost.

Ne zmanjšati in omejiti, temveč povečati in razširiti je treba socialno zavarovanje, da bomo imeli čim manj onega nevarnega proletariata, ki iz gladi tvega vse in ki je zadnji up boljševizma. Kaj pa pomeni to za delodajalce, ni treba posebej poudariti in zato bo moderen podjetnik tudi za socialno zavarovanje, ker mu edino to zavaruje tudi nemoten užitek njegovega premoženja.

nje. Tajnik Turatti je naročil obvestiti ga o podrobnosti preiskave ter o stanju ranjenecov. Vsi listi opisujejo atentat ter izražajo svoje obžalovanje tovarišem v Trstu.

»Tevere« ogorčeno protestira ter izjavlja svojo solidarnost s tržaškimi fašisti. Upa, da bo preiskava kmalu končana, ter da bodo oblasti kaznovalle krivce tako, kakor to zahteva Trst in vsa Italija.

Nesramna interpelacija

Rim, 12. febr. D. Fašistični poslanec Coselschi je vložil dve interpelaciji. V prvi, ki jo je vložil na notranjega ministra, stavlja vprašanje, ali je atentat na plemeniti fašistični list v zvezi s terorsko akcijo neke inozemske organizacije, ki hoče z zločinskimi dejanji povzročiti spremembe na italijanski vzhodni meji. V drugi interpelaciji stavlja vprašanje zunanjemu ministru, ali ne smatra za umestno, da opozori jugoslovansko vlado na ofenzivo, ki je s strani dela jugoslovanskega tiska naperjena proti politiki miru in politiki lojalnosti Italije.

Velika fuzija ital. bank

Milan, 12. febr. U. S. prizadevanjem Mussolinijeve vlade, ki hoče racionalizirati italijansko bankarstvo, je nepričakovano prišlo do spojitve dveh velikih bank »Credito italiano« z glavnico 400 milijonov in z rezervami 190 milijonov lir ter Banca nazionale di credito z glavnico 300 milijonov in rezervami 500 milijonov lir. Obe podjetji ostaneta še nadalje pod dosedanjimi imeni, »Credito italiano« pa bo dalje vodil prave bančne posle obeh zavodov, dočim bo »Banca nazionale di credito« kot finančna družba združevala pri sebi industrijske udeležbe obeh bank. H »Credito italiano« spada tudi »Compagnia finanziaria nazionale« s kapitalom 150 milijonov, k Banca nazionale di credito« pa »Istituto finanziario nazionale« s kapitalom 75 milijonov lir, tako da bo po spojitvi novi organizem razpolagal skupno s 1100 milijonov lir.

Vprašanje našega jezika
na naših univerzah

»Slovenski Narod« objavlja v svoji številki od 12. februarja pod naslovom »Nepotrebno razburjenje« vest svojega belgrajskega dopisnika, ki pravi, da je od merodajne strani pooblaščen, da demantira »Slovenecovo« vest, da se v načrtu novega univerzitetnega zakona določa kot učni jezik na vseh univerzah samo srbohrvaški. Temu demantiju dostavlja »Narodov« dopisnik, da je naša vest bila popolnoma neresnična in tendenciozna.

Temu nasprotno ugotavljamo, da je vprašanje slovenščine kot učnega jezika po naših popolnoma zanesljivih informacijah bilo zadnje dni v resnici v razpravi. To se je moglo sklepati tudi iz skrajno značilnih člankov in predavanj dr. Kosića, dr. Došena in drugih. Veseli nas, da je izjava rektorja ljubljanske univerze, dr. Metoda Dolenca, ki jo danes priobčujemo, razpršila vsako bojazen, da bi bila naziranja imenovanih krogov mogla imeti kakšen vpliv na merodajne činitelje, ki izdelujejo univerzitetni zakon.

Kar pa se tiče, da se milo izrazimo, predrzne trditve »Narodovega« belgrajskega dopisnika, da je naša vest bila tendenciozna, to ogorčeno odklanjamo, ker niti mi niti naš belgrajski dopisnik nimamo navade si kakšne vesti izmišljati, ampak imamo najmanj tako zanesljive vire kot jih ima »Narodov« gospod dopisnik, tendence pa tudi nimamo nobene kakor samo to, da čuvamo dobrine svojega naroda. Pač pa opazimo zadnje čase v krogu, ki so »Slovenskemu Narodu« in njegovi ideologiji zelo blizu, tendence za okrnjevanjem teh dobrin in beremo članke ter predavanja, v katerih se čisto neženirano postavlja trditev, da je slovenski jezik ovira za uresničenje jugoslovanskega narodnega edinstva.

Da takih tendenc mirno ne bomo prenašali in proti njim vsikdar najodločneje zavzeli stališče, o tem naj bo »Slovenski Narod« slejkoprej trdno prepričan.

Školska konferenca
sklicana

Zagreb, 12. februarja. r. Prezvizišeni nadškof dr. Ante Bauer je poslal vsem članom episkopata kraljevine Jugoslavije poziv, naj prisostvujejo v sredo, 19. t. m. konferenci. Dnevni red konference je poročilo o položaju katoliške cerkve v Jugoslaviji.

Belgrad, 12. febr. r. Belgrajski nadškof dr. Rodič, ki je bil v Rimu ad limina, se vrne v petek zopet v našo državo ter bo najprej posetil v Senju bolnega škofa dr. Marušića. Odtod gre na konferenco škofov v Zagreb, na kateri bo poročal o svojem obisku pri svetem Očetu.

Belgrajske vesti

Belgrad, 12. febr. r. Danes je apostolski nuncij na našem dvoru monsignor Pelegrinetti oficijelno javil zunanjemu ministru, da je mesto državnega vatikanskega tajnika prevzel po odstopišem kardinalu Gasparriju prevzvišeni kardinal Paccelli.

Belgrad, 12. febr. r. Včeraj popoldne se je vršila tretja seja rektorjev ljubljanske, zagrebške in belgrajske fakultete in ministra dr. Maksimoviča.

Belgrad, 12. febr. s. Današnja »Pravda« prinaša izjavo španskega poslanika na našem dvoru grofa de Torihosa, ki v svoji izjavi opisuje padeč Primo de Rivero in v kratkih besedah karakterizira novega voditelja Španije, katerega smatra za najspodobnejšega moža, da v obstoječi prehodni dobi političnega življenja izvede Španijo iz politike prejšnjega vladnega predsednika.

Imenovanje veterinarjev

Belgrad, 12. febr. AA. Imenovani so za veterinarskega inšpektorja ministrstva za poljedelstvo v 4-I g. Anton Korošec, višji veterinarski svetnik banske uprave dravske banovine v 5-I; za višje veterinarske sornike so postavljeni v 5-I pri sreskih načelnikih v Litiji Ivan Demšar, v Novem mestu Josip Tugar, v Mariboru Peter Miklavčič, v Celju Josip Steg, v Ptujju Bogumil Zevadlik; za višje veterinarske sornike so imenovani pri obmejnih veterinarskih postajah v 5-I veterinarji istih obmejnih postaj in sicer na Rakeku Radoslav Rebek, na Jesenicah Josip Rihtar, v Cakovcu Hinko Dejen, a v Solunu dr. Andrej Vrvič.

Belgrad, 12. febr. AA. Za veterinarske svetnike v 6/I so imenovani pri sreskih načelnikih, kjer so dozdaj služili: v Ljubljani veterinar Josip Čeh, v Kamniku Josip Ravtar, v Novem mestu Ivan Vandroč, v Radovljici Alojz Zarnik, v Brezicah Janko Vizjak, v Mariboru levi breg Peter Skofič, v Prevaljah Fran Baš, v Slovenjgradcu Anton Peršuh, v Ptujju dr. Viljem Jeglička, v Ljutomeru Alojz Škof, v Gornji Radgoni Fran Lobnik, v Dolenji Lendavi Anton Sok, v Cakovci Anton Videc, za srez Šmarje-Kozje s sedežem v Kozju Peter Rihtarič.

Revizija soc. zakonodaje in delodajalci

Delavsko zavarovanje.

Podlaga za delavsko zavarovanje tvori zakon o zavarovanju delavcev. Z njim je bilo urejeno zavarovanje zoper bolezen, zoper nezgode in za omejitost, starost in smrt. Prvi dve pogoji zavarovanja sta že izvedeni, četim se je bila odločila izvedba zadnje kljub temu pa tvori podlago za bodočo ureditev, ker so uzakonjene vse podrobnejše določbe, tako glede prispevkov kakor tudi glede dajatev.

Stališče delodajalcev do delavskega zavarovanja.

Vprašanje delavskega zavarovanja je v sedanjem položaju za delavstvo pravzaprav najvažnejše, ker je življensko vprašanje. Zato bo zanimalo ne le delavstvo, ampak vsakega, komur je na srečo dobrot ljudstva, kaj zahtevajo delodajalci v tem pogledu.

Bolniško zavarovanje.

Vsak delavec, ki je zaposlen v delu, katero je podvrženo zavarovanju, poslane član Okrožnega urada neglede na to, če je prijavljen ali ne. Ako zbolí, ima z istim dnem pravico do bolniške oskrbe in do dajatev, ki jih predpisuje zakon, če je bolan nad tri dni.

Delodajalci zahtevajo, da imej delavec pravico do hranarine le tedaj, če je bolan več kot pet dni in če je bil nepretrgoma vsaj tri mesece podvržen zavarovanju, ali zadnje dve leti vsega skupaj vsaj eno leto.

Se ostrejši so pri porodnicah. Sedaj ima delavka porodnica pod pogojem, da se je pripeljal porod po neprekinjenem trimesečnem članstvu ali pa, da je bila v zadnjem letu, predno je pristopila polednjikrat v zavarovanje, vsaj tri mesece članica, pravico do teh dajatev: 1. Do zdravniške in babične pomoči ter do zdravljenja. 2. Do podpore dva meseca pred in dva meseca po porodu. Na dan v iznosu treh četrtin zavarovane mezde. 3. Do dečje opreme. 4. Do dojilje.

Svojeke pa imajo, če je v redu članstvo njihovih moči, pravico do teh dajatev: Do zdravniške in babične pomoči, do podpore 4 tedne pred in 4 tedne po porodu po Din 1.50 na dan, do dečje opreme in do dojilje.

Delodajalci zahtevajo: Pri članicah: Pravico do podpore imajo samo tiste osebe, ki so bile pred porodom nepretrgoma 6 mesecev zavarovane ali pa v zadnjih dveh letih najmanj 12 mesecev. Podpore se dajejo le 6 tednov pred in 6 tednov po porodu v iznosu dveh tretjin zavarovane mezde. Dečja oprema odprade.

Svojeke pa naj bi imele pod zgoraj navedenimi pogoji članstva po mnenju delodajalcev pravico do teh podpor: 1 teden pred porodom in 3 tedne po porodu do podpore v iznosu 1.50 Din na dan. Poleg tega tudi pravico do brezplačnega zdravljenja, dočim pa odprade dečja oprema.

Nezgodno zavarovanje.

Če se pripeti delavcu-zavarovancu nezgoda, ki je združena s telesno poškodbo, ima poleg brezplačnega zdravljenja, hranarine (odnosno izza 11. tedna do renie) pravico tudi do renie, če so posledice nezgode trajne ali pa, dokler niso te posledice odstranjene, vendar pa le v tem slučaju, če znaša poškodovančeva delaznezmoglost vsaj nad 10%. V slučaju popolne delaznezmoglosti se dovoljuje 100% renta.

Predlogi delodajalcev gredo pa za tem, da iznosi minimalna renta najmanj 25%, najvišja renta pa da znašaj največ 70% zavarovane mezde poškodovanca, četudi bi bil popolnoma delaznezmogel. Po teh predlogih bi imel pravico do renie šele tisti, kdor bi bil vsaj 40% invalid.

Starostno zavarovanje.

Delodajalci zahtevajo, da se izvzame starostno zavarovanje iz zakona in da se uvede pozneje potom uredbe kot posebna vrsta zavarovanja.

Prispevki za delavsko zavarovanje.

Po sedaj veljavnih določilih prispevajo za bolniško zavarovanje polovico podjetniki, polovico pa delavci. To razmerje prispevkov je predvideno po zakonu tudi za starostno zavarovanje, dočim morajo plačevalci prispevke za nezgodno zavarovanje le podjetniki.

Kakšne so želje delodajalcev v tem pogledu? Zahtevajo tole: Za bolniško in starostno zavarovanje prispevoj 1/2 država, 1/2 delavci, 1/2 delodajalci, za nezgodno zavarovanje pa 1/2 delodajalci in 1/2 delavci.

Kako izgledajo te zahteve v resnici? Na podlagi teh zahtev bi morala prispevali država letno za bolniško zavarovanje 80 milijonov dinarjev, za starostno zavarovanje pa 40 milijonov.

Na drugi strani pa moramo imeti pred čmi ta dejstva: 1. Država bi morala po sedanjem zakonu prispevali na letni subvenciji za delavsko zavarovanje 1 milijon dinarjev. Vemo, pa da se ni nikoli plačala ta subvencija v polnem iznosu, da se je pa nasprotno pri vsakoletnem proračunu okrnjevala in končno sploh ukinila. Tudi to je znano, da dolgujejo ravno državna podjetja največ na zaslužnih prispevkih.

Če torej ni mogla država vršiti te male obveznosti, kako naj prispeva letno nad 120 milijonov za delavsko zavarovanje. Delodajalci morajo to vedeti, kakor vedo delavci. In vendar take zahteve!

Zahteva, da naj delavci plačujejo polovico prispevkov za nezgodno zavarovanje, izgleda pa tako: Ako bi bil poškodovan v bodoče mrtev stroj, bi ga moral podjetnik popraviti ali pa zamenjati z novim na svoje stroške. Če bi pa bil poškodovan živ stroj, tica delovna sila — človek, bi pa prevzeli večji del tega rizika na tuja ramena.

Glede prispevkov za bolniško zavarovanje zahtevajo delodajalci, da se določi kot najvišja mera 6%, ne pa 7% kakor sedaj.

Pri nezgodnem zavarovanju pa predlagajo, da se odmerjajo prispevki tako, da se bodo pokrivali v prvih letih zavarovanja samo izdatki za tekoče rente in upravne stroške, da pa se ne bi več zbiral kapital, ki je potreben za krije rent.

Strokovnjaško je dokazano, da bi se prispevek za nezgodo za par let znižal, dočim bi se pa radi stalnega porasta rentnikov zviševal vsako leto, dokler se ne bi povzela daleč preko sedanje višine. Posledice tega bi bile, da bi se rente še bolj zni-

Svečana proslava obletnice papeževega kronanja

Belgrad, 12. febr. r. Danes jutraj se je na svečan način proslavila obletnica kronanja Njegove svetosti papeža Pija XI. V nuncijaturi so bili sprejeti dopoldne člani belgrajškega katoliškega klera. V njegovem imenu je govoril belgrajski župnik dr. Wagner, ki je želel svetemu očetu dolgo življenje. Nato so bili sprejeti tudi zastopniki društva za zgradbo katedrale ter ostalih belgrajskih katoliških društev.

Popoldne od 5 do 7 so bili sprejeti v nuncijaturi v svečani avdijenci zastopniki vlade, diplomatski kor in časnikarji.

Zagreb, 12. febr. r. Na svečan način se je danes proslavila obletnica kronanja papeža Pija XI. Ob 10 dopoldne je prevzvišeni nadškof dr. Bauer odpel pontifikalno mašo. Na koro slovnice je pel zbor katedrale in deški zbor nadškofove gimnazije. Pri cerkvenem obredu so bili navzoči ban savske banovine dr. Silović, ki je zavzel častno mesto na desni strani oltarja. Od generalitete so bili prisotni general Matić, divizijski general Stojšić, ter brigadni general Dukić. Od banske uprave so bili prisotni podban Sava Stojanović in šefi banskih oddelkov. Da-

Vprašanje podmornic v ospredju

London, 12. febr. AA. Danes se sestane prvi odbor pomorske konference, ki bo razpravljal o poročilu pododbora strokovnjakov o tehničnih vprašanjih kompromisnih predlogov za rešitev načina pomorske razorožitve. Odbor bo predvsem razpravljal o omejitvi bojnih brocdovij po kategorijah ali pa po globalni tonazi. Kakor se izve, se je dosegel v več točkah sporazum in bo odbor po eni ali dveh sedanj sestavi poročilo, ki bo predloženo konferenci v nadaljnji pretres.

Odbor bo nato načel razpravo o vprašanju podmornic in predložil ameriške in francoske resolucije pristojnemu pododboru. Čigar naloga bo, izdelati poročilo o možnosti popolne odprave podmornic. Če bi se pa to ne posrečilo, potem naj bi proučil vprašanje sklenitve mednarodne konvencije, ki bi določila velikost podmornic in podvrgla to vrsto vojnih ladij mednarodnim zakonom, ki veljajo za druge vojne ladje.

Mnenja angleških listov

London, 12. febr. AA. Angleški listi živahno komentirajo včerajšnje razpravo o podmornicah na plenarni seji pomorske razorožitvene konference. Londonške »Times« naglašajo, da se morajo podmornice brezpogojno odpraviti, če naj se odpravijo grozote podmor-

Španske stranke se organizirajo

Madrid, 12. februarja. D Sanchez Guerra, katerega postopanje bo odločilno vplivalo na špansko politiko, je hotel prirediti velik javen shod, katerega pa mu je general Berenguer prepovedal sprčo obstoječe prepovedi za shode sploh, pač pa bo smel imeti shod nekoliko pozneje. Razen tega je Berenguer izjavil Sanchezu Guerri, ko sta se osebno sestala, da je popolnoma za to, da se stranke takoj organizirajo, vendar pa se je za sedaj še bal, da bi se svoboda zborovanja zlorabljala za ekstremno propagando. Sanchez Guerra je odvrnil generalu, da bo v primeru, če se mu shod definitivno zabrani, imel svoj govor zunaj Španije in da ga bo iz Pariza ali Toulouse dal brezčisto razširiti v Španijo. Čudi se, da se niso ustavne razmere zopet uvedle tako hitro, kakor se je pričakovalo.

Anglja za preganjanje ruske kristjane

London, 12. febr. D. Nadškofa v Canterburyju in Yorku in katoliški kardinal, nadškof v Westminsteru so danes protestirali v radiu proti nezaslišanemu preganjanju kristjanov v Rusiji. Angleška državna cerkev bo 16. marca priredila posebno božjo službo za ruske kristjane. Nadškof v Canterburyju je napovedal, da bo v primeru, če ne bo kmalu boljših vesti iz Rusije, v zgornji zbornici interpeliral angleško vlado o njenem stališču nasproti dogodkom v Rusiji. Na cerkvenem zborovanju v Londonu je

žale; iz prakse je namreč znano, da se pristane na povišanje le z veliko težavo.

Pa tudi pravično ne bi to bilo. Kako pride poznejša generacija do tega, da bo prispevala za obveze, ki so nastale pred njo? Obremenitev bodočih generacij bi bila tem bolj občutljiva, čim manjša bi bila prosperiteta podjetij, v kolikor bi se radi tega zmanjšalo število delavcev.

Pri tem se mora vpoštevati še to dejstvo. Danes vlada pri nas tuj kapital. Ako se potegne po nekaj letih iz naše dežele, bi zapustil našo zemljo, ne da bi bil prisiljen odbiti od svojega zaslužka v naši državi tudi polno odškodnino za zdravje in življenje tistih naših delavcev, ki so se ponesrečili v njegovi službi.

Uprava.

Zakon o zavarovanju delavcev določa: Vsak delodajalec mora priglasiti svojega delavca, naznani v dolčenem roku vsako izpremembo, voditi medzne zapiske, plačevati plačilne naloge, ki zadržajo šele tekoma treh let.

Delodajalci si pa zamisljajo upravo na ta način: Ko stopi v delo prvič, bi si moral nabaviti pri-

lje so bili prisotni mnogoštevilni zastopniki raznih mestnih in državnih oblasti, kakor tudi univerze, akademije znanosti, trgovske in obrtne zbornice, hrvatskih ženskih društev, katoliške akcije, zagrebških redov ter raznih drugih javnih in privatnih ustanov.

Rim, 12. febr. AA. Povodom današnje osme obletnice izvolitve za vrhovnega cerkvenega poglavarja katoliške cerkve, je papež Pij XI. daroval svečano mašo v sikstinski kapeli. Službi božji so prisostvovali člani diplomatskega zbora, rimsko plemstvo itd.

Včeraj je papež sprejel v avdijenci maršala Caviglio.

Dunaj, 12. febr. U. Danes na osmo obletnico kronanja papeža Pija XI. je dunajski kardinal, nadškof dr. Piffl z največjimi cerkvenimi slovesnostmi opravil v cerkvi sv. Stefana zahvalno službo božjo, katere so se udeležili zvezni predsednik Miklas, zvezni kancler dr. Schober, vsi ministri, diplomatski zbor in visoka duhovščina.

V Sloveniji se proslavi obletnica papeževega kronanja v nedeljo, dne 16. februarja.

skke vojne. List zaključuje z izjavo ameriškega delegata Slimsona, da je samo brezobzirna podmorska vojna spravila Zedinjene države v svetovno vojno.

»Manchester Guardian« naglašja, da je Anglija predlagala, naj se pred vsem odpravi podmornice, ki bi bile sposobne za vojne operacije na Oceanu. Če bi se to storilo, nadaljuje list, ne bi nikakor škodilo državam, ki potrebujejo podmornice v obrambne svrhe. Ameriška delegacija je pristopila razpravo o velikosti podmornic. Če se smatra podmornica za obrambno sredstvo, se mora tudi dovoliti, da se temu primerno zmanjša njihov obseg. List zaključuje, da bi se morala zmanjšati velika brodogradnja podmornic počenši z Zedinjenimi državami, ki imajo 127 podmornic, do Italije, ki jih ima 55.

V razgovoru s časnikarji je izjavil Stimson, da je konferenca petih velesil trdno odločena zmanjšati uporabo podmornic proti trgovskim ladjam do mere, ki je določena za druge vojne ladje. Če konferenca samo to doseže, tedaj je vredno, da je prišla ameriška delegacija v London. Končno je izrazil Stimson svoje zadovoljstvo nad dejstvom, da je baš Francija stavila predlog, naj se omeji uporabo podmornic proti trgovskim ladjam.

Madrid, 12. februarja. D. Konservativna stranka je namesto izstopivšega šefa Sanchezze Guerre izvolila za predsednika bivšega večkratnega ministra, grofa Bugallala, ki je izjavil, da je ta stranka monarhistično-parlamentarna.

Madrid, 12. febr. AA. Ministrski svet je snoči imenoval generala Molo za ravnatelja obce varnosti. Obenem je bilo sklenjeno, naj Španska sodeluje na skorajšnji konferenci za carinsko premirje v Zenevi.

V petek bo predsednik vlade general Berenguer obiskal bivša predsednika ministrskega sveta Romanonesa in markiza Alhucemasa.

Primo de Rivera v Parizu

Pariz, 12. febr. AA. Primo de Rivera je prišel v Pariz. Na kolodvoru ga ni nihče sprejel.

bila sprejeta izredno ostra protestna resolucija proti dogodkom v Rusiji, v kateri se naglašja, da bo morala sovjetska vlada, če hoče ostati v zadovoljivih odnosih z Anglijo, spoštovati načela pravične in človeške civilizacije.

Pariz, 12. febr. AA. »Havas« javlja iz Soluna, da so stavkajoči tobačni delavci priredili demonstracije in delali nered pred tovarno, toda policija je demonstrante razpršila. 13 demonstrantov je ranjenih, 14 pa jih je policija zadržala.

uradu bolniškega zavarovanja člansko knjižico. To knjižico bi bil dolžan predlagati pri vsaki izpremembi posla ali višine mezde uradu za zavarovanje delavcev v potrditev. Na podlagi teh knjižic bi moral urad sestaviti kartoteko za evidenco članov in podjetij, ako bi hotel predpisovati plačilne naloge. Dalje: medzne zapiske naj bi vodila v bodoče le podjetja, ki zaposlujejo več kot 25 delavcev. Nadzorovalni organi naj bi ne imeli pravice vpogleda v knjige in druge pripomočke.

Ako ne bi dobil urad radi neprimjave ali nepozno predpisanega naloga pripadajočih prispevkov tekom 6 mesecev, zastara taka terjatev.

Deljansko bi to pomenilo: Delodajalci se otresejo vsake odgovornosti, otežujejo evidenco. Delavstvo bi se ne prijavljalo. Končni rezultat bi bil popolna sobota delavskega zavarovanja.

V izpopolnitve popolne slike naj še omenimo, da zahtevajo delodajalci, da se ukinejo volitve in glavne skupščine, da se zmanjša število ravnateljstva, čigar člane imenujejo delodajalske in delavske zbornice. Poleg tega da se ponovno vpostavijo podjetniške blagajne a kompetence okrožnih uradov, kjerkoli bi se to zahtevalo.

Rezultat romunskih občinskih volitev

Bukarešt, 12. febr. r. Notranje ministristvo je objavilo definitivne rezultate občinskih volitev. Nacionalna kmečka stranka dobi 1916, liberalci 330, madjarska stranka 70, disidenti nacionalne kmečke stranke 15, ljudska stranka 10, Avarescujeva stranka 9, dr. Lupu 7, disidenti liberalne stranke pa 7 mandatov. Značilno je, da niso liberalci v Erdelju dobili niti enega mandata.

Avarescujeva stranka je imela v Daci zborovanje. Po njej so se zborovalci z Avarescujem samim na čelu podali pred kraljevsko palačo. Policija je hotela ustaviti sprevod, toda nastal je med njo in navdušenimi Avarescujevimi pristaši pretep, v katerem je bil sam voditelj ranjen.

Komunistični agitatorji na delu

Luksemburg, 12. febr. V Eschu ob Alzettli je policija, ojačena z vojaštvom, razgurala velik komunističen sprevod, katerega so se udeležili tudi inozemci, posebno italijanski antifašisti. Prišlo je do hudih spopadov, v katerih je bilo pretepenih mnogo policistov. Mnogo komunistov je bilo aretiranih in izgnanih. Prihodnjo noč so komunisti položili v orožniško postajo težko bombo, ki pa so jo k sreči našli, še preden je vžigalna vrstica do polovice pregorela.

Demonstracije pred sovjetskim veleposlanštvom v Parizu

Pariz, 12. febr. D. V času nacionalističnega protestnega zborovanja proti odpeljavi generala Kutjepova je demonstriralo 3000 Camellots du Roi pred ruskim poslanštvom in Quai d'Orsayem. Na raznih krajih je prišlo do spopadov s policijo. Ranjeni so bili štirje policisti, več demonstrantov pa je bilo aretiranih.

Madj. list o Schobrovem potovanju

Budimpešta, 12. febr. r. Iz madjarskih vodilnih krogov se razširja mnenje, da je bil obisk Schoberja v Rimu le simboličnega značaja in da je bilo sklenjeno vse to, kar se je določilo že pred tremi leti na Dunaju. Avstrija dobi sedaj svobodne roke v Trstu, Italija pa bo zgradila železniško progo med Gradcem in Celovcem, tako da bo Avstrija direktno spojena z Italijo. To progo bo uporabljala tudi Madjarska, ki ji ne bo treba več prevažati svoje blago preko Jugoslavije.

Druga časna promocija dr. Schobra

Dunaj, 12. februarja. D. Na slovesen način je bil danes zvezni kancler dr. Schober v slavnostni dvorani dunajskega vseučilišča promoviran za častnega doktorja juridične fakultete. Rektor vseučilišča, profesor Gleispach, je v svojem govoru navajal zasluge dr. Schobra, da je zblizal Nemčijo z Avstrijo in tako storil važen korak za zenačenje avstrijskega in nemškega prava.

Ponesrečena vstaia v Indokini

Pariz, 12. febr. D. Havas poroča, da je včeraj izbruhnila vstaja v francoski vojaški postaji Yen Bay v Indokini. Civilno prebivalstvo je hotelo zavzeti vojaški tabor. Anamitski strelci so takoj prestopili k vstašem. Vendar pa so francoske čete z odločnim nastopom obranile tabor. Poznejša vest pravi, da se je vstaje udeležilo 60 domačih komunistov in okoli 200 anamitskih strelcev. Na francoski strani je bil ubit en kapetan, dva poročnika in dva podčastnika, od vojaštva pa je bilo ubitih šest mož, sedem pa ranjenih. Uporniki so se poskrili v gozdovih, kjer jih iščejo letala. Po zadnjih vesteh je v Yen Bayu zopet vzpostavljen popoln mir in red. Druga, do sedaj še nepotrjena vest, trdi, da je prišlo do slične, samo manj krvave vstaje v postaji Hlong Hay.

Vesti iz Hrvatske

Senj, 12. febr. r. Za generalnega vikarja senjske škofije je imenovan dr. Ivan Starčević. To imenovanje se je sprejelo v vseh lajskih in duhovniških krogih z velikim zadovoljstvom.

Split, 12. februarja. r. Za drugega rektorja škofovega semenišča je imenovan Don Jakob Marović. Dosedanji prefekt je radi bolezni šel na dopust.

Prelog, 12. febr. r. Od 6. do 9. febr. je posetil občino Prelog ban Savske banovine dr. Silović. Bil je slovesno sprejet.

Gostovanje La Petit Scène

Snoči se je vršilo v dramskem gledališču prvo gostovanje pariskega »Malega gledališča«, ki nam je podalo zelo zanimiv večer francoske klasične drame. Prva igra je bila »La seconde suprise de l'amour« (Drugo presenečenje v ljubezni), roko-koško konverzacijska komedija Marivauxa — druga pa Molière-ova enodejanka »La marie forcé« (Prisiljena ženitev). Obe deli sta bili prav zanimivo uprizorjeni v zmislu izrazito kultivirane teatralike in sta številno in ugledno ljubljansko občinstvo prav presenetile. Z ozirom na ta uspeh bi bilo želeli še boljžega obiska. Nocojšnji večer je posvečen novejši francoski drami. Daljše poročilo prinesemo ob sklepu gostovanja.

Dunajska vremenska napoved. Mraz se bo omilil. Od časa do časa bo boli oblačna